

Gozdna kapélica.

S. Magolič

Kapélica bela, kapélica lepa,
Svetišče sred tihega gozda si tí!
S cvetlicami vse so ovénčane stene,
Pred svetoj podoboj svetilka gorí...

Kapélica takšna, ti dèkle za gozdom,
Glej, srce prenežno mi tvoje se zdí!
Nedolžnosti rože v njem tudi dišijo,
Ljubezni pa lučka v njem meni plamtí.

A. A.

Петдесетгодишният юбилей на българската периодическа книга.

Празникът на петдесетгодишнината на българската журналистика се извърши на 10 юлий въ цѣла България. Ако и да се минахъ отъ тогава нѣколко мѣсеци, ний мислимъ, че не ще бѣде безъ интересъ, особено за читателитъ въ другитъ братски земи, гдѣто не сж могли да четжтъ на врѣме подробни извѣстия за тоя празникъ, като имъ разправимъ сега въ кратцѣ за неговото значение. А най-добръ ще може да се разбере културно-историческото значение на тоя празникъ отъ рѣчта, която е произнесель по този случай г. Т. Бурмовъ — единъ отъ ветеранитъ на българската журналистика — въ София на площада прѣдъ църквата св. Кралъ въ присѣтствието на голѣмо множество народъ.

Като даваме мѣсто на тая рѣчъ, изпълняваме главната точка отъ програмата на нашето списание „Гласникъ“, който ще дава гласностъ на веѣко събитие, което си има културно-историческо значение за едно или друго югославянско плѣме.

Ето самата рѣчъ (нѣщо скратена*):

ДОСТОЧТИМИ АРХИПАСТИРИ, УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА!

Днешното наше праздненство е праздненство на просвѣщението на развитието и на прѣдѣжтъ. Ний празнуваме днесъ 50-годишнината на печатътъ въ Българско, на печатътъ, който е могущественъ лостъ за размърдванието на единъ народъ, незамѣнимо срѣдство за распрѣсванието заритъ на просвѣщението и за прѣмахванието вевѣжеството, неодолима сила, прѣдъ която прѣкланятъ глава и най-могущественитъ властелини. Прѣди 50 години отъ днесъ се е появило за пръвъ пжтъ периодическо списание на българский езикъ подъ название „Лѣтобсловие“, списателъ на което е билъ приснопаметний Константиъ Фотиновъ, родомъ отъ Самоковъ. То се е издавало съ неимовѣрни затруднения и спѣнки вѣнъ отъ България; въ Смирна, и отъ тамъ се е распространявало между нашитъ съотечественници.

Каква грамадна разлика между тогавашното и сегашно врѣме! Прѣди 50 години се е издавало за всички България само едно периодическо списание, което излизало само веднажъ въ мѣсецътъ, и за него едвамъ на стотъ хиляди жители се намирали двама трима спомоществователи, а днесъ се печататъ въ Българско близо сто разни периодически издания ежемѣсечни, еженедѣлни и ежедневни,

*) Стенограмътъ виждъ на стр. 2 въ притурката.

отъ които нѣкои броятъ абонатитѣ си съ хиляди. Днесъ почти въ всѣкий градъ на нашето отечество се намира печатница и почти въ всѣки градъ се появяватъ периодически издания, а пѣкъ прѣди 50 години трѣбвало за издаването на едничкото тогава българско периодическо списание да се прибѣгне до единственната тогава въ цѣло Турско славянска печатница въ Смирна, основана отъ протестантитѣ за издаването библията на българский езикъ.

Прѣди 50 години, когато Фотиновъ почналъ издаването си, само тукъ тамъ низъ България сѣ се намирали училища, въ които сѣ се прѣподавали нѣкои отъ първоначалитѣ науки, а сега такива училища имаме почти въ всѣко главно село. Днесъ имаме вече десетина гимназии, мжжски и женски и едно висше училище, нѣщо като университетъ, и почти въ всѣкий градъ третокласно или петокласно училище. Тогава едвамъ ли е имало повече отъ петъ шесть души Българе, които да сѣ свършили университетъ или пѣлна гимназия, а сега всѣка година завършватъ висшето или срѣдното си образование повече отъ сто души млади Българе.

Нѣма да поменувамъ за разликата между тогавашно и сегашно врѣме по другитѣ клонове на напрѣдъка, както на примѣръ за разликата между тогавашнитѣ и сегашнитѣ срѣдства за съобщението, между тогавашнитѣ първобитни пѣтица и сегашнитѣ шосейни и желѣзни, между тогавашната бавна кореспонденция и сегашната бърза чрѣзъ телеграфътъ и телефонътъ; но не можъ да се не спрѣ на оная сжщественна и поразителна разлика, която видимъ въ политическо отношение между тогавашното и сегашно положение на българский народъ. Прѣди 50 години цѣла България е охкала подъ двойний яремъ на Турцитѣ и на Гърцитѣ, а сега този яремъ е строшенъ за винаги. Сега Българинътъ се радва на своето собствено самоуправление не само църковно, но и гражданско.

Доходитѣ и богатствата на прѣкрасната българска земя сега не отиватъ, както едно врѣме, въ ковчезитѣ на Турцитѣ и на Гърцитѣ, а оставатъ въ нея и се употребляватъ за развитието на нашето благосѣстояние, за нашето по-нататъшно повдигане и напредване, за крѣпване и замогване.

Разлика твърдѣ поразителна, напрѣдъкъ значителенъ и по кратковрѣмнеността на извършванието му почти безпримѣренъ.

Като прѣсмѣтаме и прѣхвърляме прѣзъ умътъ си, по поводъ на днешното праздненство, онова, което се е извършило въ нашето отечество отъ 50 години насамъ, не ще да е безмѣстно да се попитаме, кому и на що дължимъ това наше бързо повдигане и напредване: на насъ ли сами, или на нѣкои особенни външни обстоятелства.

Безспорно е, че българский народъ е надаренъ съ здравъ умъ, съ трудолюбие и пестеливостъ, съ любовъ къмъ доброто и напрѣдъкътъ, съ семейни и граждански добродѣтели; и единъ народъ, който се радва на такива добри качества и способности, трѣбва естествено да крачи напрѣдъ всѣкидневно. Но тия качества и способности българский народъ ги е ималъ и прѣзъ всичкото врѣме на петстотингодишното си робство подъ игото на Турцитѣ. Какъ той не е могълъ да се приповдигне колко годѣ прѣзъ цѣли петстотинъ

години, а напротивъ прѣзъ това врѣме отъ вѣкъ на вѣкъ все по долу падалъ и заглѣхвалъ, така щото въ началото на сегашний вѣкъ нѣкои въ Европа даже се съмнявали, да ли сѣществува българский народъ.

Това ни наводжа на мисълта, че както за развитието и напредванието на едно частно лице, или изобщо на едно живо органическо сѣщество се иска, не само това лице, или сѣщество да е надарено съ жизнена способностъ, съ здравъ и силенъ организмъ, но и да се намира въ благоприятна за неговото развитие срѣдина, въ обстоятелства, които не само да не прѣпятствуватъ, но и да спомагатъ за удовлетворението на неговитѣ нужди и потребности; така сѣщо и благосѣстоянието и напредванието на единъ народъ зависи не само отъ неговитѣ особенни свойства и способности, но и отъ срѣдината, която го окружава, отъ обстоятелствата, които се изпърчватъ въ течението на неговия животъ.

Притиснатъ отъ една силна азиатска орда, поробенъ отъ нея и обезсиленъ постепенно, българский народъ можеше да се отърве отъ нейний яремъ и да се приповдигне само съ силна помощъ отъ вѣнъ, помощъ, която му се подаде вслѣдствие на симпатитѣ, който той възбуди къмъ себе си, както срѣдъ едноплѣмненитѣ и едновѣрцитѣ си, така и вѣнъ отъ тѣхний кръгъ, съ многогодишнитѣ си страдания, съ кроткостта и невинността си, съ семейнитѣ си добродѣтели и съ съгледаната въ него способностъ, да развие миренъ и плодовитъ граждански животъ въ бащината си земя, когато би се той истеглилъ отъ оковитѣ на робството.

Да признаемъ това тържественно въ днешното праздненство на нашиятъ напредъкъ, ни се налага отъ съвѣстливостта на нашиятъ народъ, който се гнуси отъ непризнателността.

Но така ли бързо ще напредваме ние и за напредъ, както сме напредвали въ послѣдното петидесетилѣтие? Нѣма съмнение, че българския народъ съ драгоцѣннитѣ качества, които го отличаватъ, ще крачи бързо и за напредъ, ще расте, крѣпне и добрува отъ денъ на денъ повече, слѣдъ като се счупихъ веригитѣ на робството, които го спъвахъ до прѣди малко въ вървежътъ му къмъ саморазвитие.

Има наистина опасностъ, да не би свободний и охолний животъ, на който той сега се радва и въ който той легко и неусѣтно прѣмина отъ мѣхнийтъ и горчивъ животъ подъ яремътъ на иноплѣмненитѣ, да го направи да се забрави и прѣхласне, и така да се отбие отъ пътятъ на добродѣтелта и на смиреномъждрието, съ което се е взира въ себе си и испитвалъ вѣщитѣ прѣзъ врѣмето на страданията си подъ турското иго.

Но нека се надѣмъ, че здравомислието на българский народъ ще го прѣдварди съ врѣме отъ едно подобно самозабравяние и прѣхласвание, и че това прѣхласвание ще се ограничи на нѣколко отдѣлни личности, безъ да обземе цѣлий народъ. Нека се надѣмъ, че бълг. народъ ще направи съ врѣме различие между идеитѣ, които крѣпятъ и държава и народъ и съдѣйствуватъ за благосѣстоянието имъ, и идеитѣ, които парализоватъ и разслабватъ държавний и народний организмъ. Нека особенно още се надѣмъ, че нашиятъ народъ, бла-

годарение на този същия свой разумъ, ще има всекога прѣдъ очи, че неговото успѣшно напрѣждане ще зависи, вслѣдствие на всеобщия естественъ законъ, и за напрѣдъ не само отъ неговитѣ свойства и способности, но и отъ окръжаващата го срѣдина, отъ вънкашнитѣ обстоятелства; че той ще умѣе да различава и за напрѣдъ сроднитѣ и благоприягнитѣ за неговото самотитно развитие елементи отъ не-сроднитѣ и неблагоприятнитѣ, и че ще гледа всячески, да се сближава и сдружава съ първитѣ, а благоразумно да се привардява отъ послѣднитѣ подъ мѣдрото водителство на Негово Ц. Височество избраний отъ него князь.

Съ това тържество бѣше съединенъ първий конгресъ на българскитѣ журналисти и писатели (около 500 души); тѣ заседаваха отъ 13—17 юлий и приеха 11 резолюции, отъ които слѣднитѣ сж по-важни:

Да се прѣпорѣча на всички писатели и вѣстникари, да употребяватъ за напрѣдъ по-благоприличенъ езикъ въ печата.

Да се състави проекто-уставъ за едно вѣстникарско-писателско дружество.

Да се съживи дѣятелността на българското книжовно дружество и да се свика годишното му събрание, съгласно изричнитѣ постановления на устава.

Да се издаде единъ паметенъ албумъ съ заглавие „прѣди 50 години“ (1844—1894). Първата частъ на тоя албумъ да съдържа фотографията на Фотинова и неговото „Любословие“, а втората— издаванитѣ прѣзъ тази година до 10 юлий вѣстници и списания. —

Вторий български журналистически конгресъ ще стане прѣзъ 1895 год. въ София.

Školstvo u Hrvatskoj.

Magna spes patriae scholae sunt;
his florentibus etiam patria floret.

U svakoj su zemlji škole, da kažem u prispodobi, ona nebeska rosa, koja toli blagotvorno djeluje na biljku prosvjete, krjeposti i blagostanja svakoga naroda. Treba samo, da su osnovane na zdravu temelju: da jednakomjerno bistre um i oplemenjuju srce i da odgovaraju potrebam naroda i duhu vremena.

Dne 14. listopada 1894. navršena su dva decenija, što je hrvatsko školstvo postavljeno na temelj, koji mu zajamčuje uspješan razvoj u duhu naprednoga vijeka. Može se reći, da se je u tim dvadeset godina hrvatsko učiteljstvo pridiglo moralno i materijalno, škole umno-

žale i usavršile, broj školske djece ponarasao i raste sveudilj, kao i škole same. Tako je Hrvatska svršetkom školske godine 189²/₃. imala 1272 pučke škole sa 2097 učiteljskoga osoblja. Pučku je školu te godine polazilo 180.410 djece. Viših pučkih (dječaćkih i djevojačkih) škola bilo je te godine 19; srednjih učilišta 17, i to: osam velikih gimnazija, četiri realne gimnazije i pet realaka, na kojim je zavodima djelovalo 254 učitelja. Učenika bilo je u gimnazijama i realkama 4229. Stipendijâ bješe podijeljeno gimnazijalcima i realcima te godine u iznosu od 35.764 for. 45 novč. — Učiteljske škole bile su četiri; (ove je godine ustrojena peta). Učiteljskih pripravnika i pripravnica bilo je u svem 454. Na podpore bijaše izdano učiteljskim pripravicima i pripravicama 26.995 for. 45 novč.

Ako se osim toga pomisli i na to, da Hrvatska imade svoju (samostalnu) akademiju znanosti i umjetnosti, svoje sveučilište, (gdje se slušatelji takodjer podupiru stipendijama i potporama), svoju nautičku, gospodarsku (šumarsku i ratarsku) i obrtnu školu, trgovačke i ženske stručne škole, koje sve krasno uspjevaju, onda će svatko priznati, da se tuj nijesu skrstile lijene ruke, već da Hrvatska u svim granama i smjerovima kulturnoga rada silno napreduje. A koliko imade u Hrvatskoj perijodičnih listova, koji su isključivo posvećeni prosvjeti! — Koliko privatnih društava u potporu siromašne školske omladine! — Tâ u samim srednjim učilištima iznosila je imovina tih privatnih potpornih društava koncem školske godine 1892/93 svotu od 68.065 for. 50 novč., dočim same zaklade u potporu siromašnih učenika u srednjim učilištima iznašaju 74.562 for. 31 novč. temeljne glavnice.

Ali po mojem mnijenju najdivnije karakterizuju prosvjetno pregnuće u Hrvatskoj dva privatna društva hrvatskoga pučkoga učiteljstva, i to: «Hrvatski pedagogijsko-književni zbor» i «Savez hrvatskih učiteljskih društava». — Prvo je društvo postalo godine 1871. ma upravo iz ništa, a već nakon dvadeset godina ono je eto slično krasnome drvetu, koje je visoko diglo svoj vršak, daleko raspružilo svoje grane i duboko potjeralo svoje korenje. Kod samog osnutka hrv. pedagog.-književnoga zbora njegovi su prijatelji bili u strahu, da će se to poduzeće izjaloviti, a protivnici su ga ne samo sumnjičili, već mu i sve moguće zapreke stavljali, samo da mu razvoj osujete. Ali već nakon prvih deset godina iznosila je njegova imovina do blizu 15 tisuća for.; prve je godine bilo svih članova jedva 100; a nakon deset godina bilo ih je ukupno do 15 tisuća.

Taj je zbor u 20 godina izdao 103.700 primjeraka, i to 38.200 pedagoških i strukovnih a 65.000 za mladež.

Imovina pako zbora iznosi poslije 20 godine njegova opstanka 46,924 for. Osim toga ima zbor dvije zaklade u iznosu od 1581 for. 12 novč.

Imovina «Saveza hrvatskih učiteljskih društava» iznosi 82.595 for. 35 novč. —

Hrvatsko pučko učiteljstvo podiglo si je u Zagrebu krasnu palaču, svoj «Učiteljski dom», koji je valjda kao takav i jedini u cijeloj austro-ugarskoj monarkiji? —

Sve to eto stvoriše hrvatski pučki učitelji svojim zanosnim, neustrudivim marom, otkidajući si novčić po novčić od svoje neznatne plaće! — Da su ta makabejska braća kao i učitelji ostalih škola u Hrvatskoj i u vrtu narodne prosvjete revni i požrtvovni radnici, neću da posebice spominjem, već završujem, jer mislim, da sam u glavnim crtama rekao dosta, te si čitalac može i sam na temelju ovih kratkih podataka stvoriti jasnu sliku o školskom i prosvjetnom pregnuću u Hrvatskoj. — «Ex ungue leonem». ff.

Lepa naša domovina.

V malem okviru mejâ se razteza slovenska naša domovina; toda nje zemeljsko obličje je toli prijetno promenljivo, slikovito ter uprav krasno, da jej ni lahko najti vrstnic na širni zemlji. In na ta izredna svojstva opevane naše domovine naj opozoré te vrste blagohotne čitatelje, kajti opisati se tolika lepota sploh ne dá.*)

Prijetna in blagodejna je premenljivost pokrajinskega površja naše domovine, kolikor po plastični nje izrazovitosti v obče, toliko i po skladnem razmerji nje posamičnih delov ter, rekel bi, po umetniški razvrstitvi kôpne zemlje, rék, jézer in morja, da ne govorim o veleslikovitih pokrajinskih prizorih, predivnih razgledih in veličastnih panoramah, ki se nam predočujejo tako rekoč ob vsakem koraku širom slovenskega ozemlja.

Ob izrazoviti plastiki naše domovine pričajo pač najbolje isti zemljepisni podatki o njenem površji. In kolika razlika med najnižjo točko in najvišjim vrhuncem naše toli male domovine se nam prikaže tù! Dočim je namreč najiztočnejši nje konec tam doli ob ogrski meji vzvišen jedva za 190 metrov nad morjem, dviga se ponosni kralj naših gorâ, očak

*) Donašali bomo večkrat slike raznih lepih slovenskih pokrajin, da se upoznajo ž njimi naši bratje na slavjanskem jugu. Tukaj podajemo mičen prizor iz okolice celjske, fotografovan po našem sodelavcu g. Srečku Magoliču ob priliki povodnje v Savinjski dolini. — A isto tako bodo sigurno zanimale Slovence slike iz Bolgarije, Hrvatske in Srbije, katere bode priobčeval naš list. Ured.

Triglav, 2865 metrov visoko pod nebesni svod; a za nekaj kilometrov proti jugu, ob Sočinem izlivu, zniža se pločnato obrežje do ravne črte z morsko gladino.

Gorice ali pa Mursko polje. Tam gori ob zapadnem robu naše domovine stopijo mu pred strmeči pogled gorostasni velikani, strleči kvišku v nedostopnih svojih skupinah, liki orjaški stebri prestarega svetišča; tu doli na ravnem Pomorju pa se mu razgrne morju podobna ravnina v nepregledni svoji brezmejnosti; in ob sinjezelenkasti Soči odpirajo se mu ob sleherni stopinji preslikovite perspektive med nebotičnimi gorami; po vinorodnih brdih tam-le med Muro in Dravo pa se vrsté zopet na levo in desno valovito obrisani griči, katere prepreza blaženi idilski čar.

Mnogoličnost površja slovenske domovine kaj izdatno povišuje množino po njej tekočih rek, med katerimi se odlikujejo posebno v pesmih proslavljene tri sestre: Drava, Sava in Soča. Ob taistih je porazvrščene tolikanj pokrajinske slikovitosti, da bi imelo tam »sujetov« na stotine slikarjev pokrajinskih podob. Nadalje krasi našo domovino obilica jezer, katera obdaja, zlasti naš svetovnoznani Bled, tolika romantika, da se je ni moči niti nagledati, kamoli jo uvekovečiti bodisi v pesmih ali slikah. In naposled pluska ob kršno obal slovenskih dežel tamo na jugu i peneče morsko valovje. No, ondu pa je razlita pokrajinska divota v tolikem izobilji, da se človek res čudi, kako mu

In kakor je plastiški izraženo na toli malem prostoru navpično obličje naše domovine, istotako slikoviti so profilni nje obrisi, to je naše gorovje in podolje ter holmci in ravnine. Kdor se hoče o tem uveriti na svoje oči, naj prepotuje n. pr. naše Gorenjsko, Soško dolino, Slovenske

je mogoče živeti na preslikovitem obrežji sinje naše Adrije, ne da bi postal — slikar! . . .

Da! Lepa naša slovenska domovina, kolikor po izrazoviti plastiki svojega površja, toliko po krasni obliki posamičnih nje predelov; lepa je po navpični svoji izobrazbi in po slikovitih obrisih njenih gorâ ter čarobnih perspektivah njenih dolin; lepa je ona po skupni svoji celoti in v pojedinah krajevnih prikaznih; da! še ondu, kjer so njo opustošile neukrotljive živeljske sile in neusmiljene človeške roké, kakor n. pr. na Krasu, razodeva se večjemu očesu obilno slikovitih prizorov. In kakor da bi ji dobrotljiva mati priroda hotela nadomestiti uplenjeno zunanjo krasoto, obdarila jo je s tolikimi čudesi v nje podzemeljskih skriviščih — kakoršni so n. pr. v Postojnski jami — da jih hodijo ogledovat malone vsi izobraženi narodi! Lepa je torej in slikovita ta neznatna naša rojstvena gruda, in to kakor nam jo je Bog ustvaril in kakor smo jo mi obdelali ter odičili s kulturnimi proizvodi. Dražestno in čarobno se razgrinjajo njene pokrajinske slike pred zavzetim ogledovalcem, najsi jih taisti motri z nižave ali s ptičje perspektive, v dolinskem zatišji ali v gorski panorami, po ravnem ali na planinah, na morskem bregu ali ob gozdnem potoku; skratka: povsod in vsikdar je zanimiva in čarovita ter mila nam in draga — lepa naša domovina! P. K—v.

Културно-исторически новини. Kulturno-zgodovinske novine. Културно-исторические вести. Kulturno-povjestne vesti.

Церква и училище. — Cerkev in šola.

— Црква и школа. — Crkva i škola.

— Въ народното събрание въ София се внесе за разглеждане законопроектъ за висшето училище и се прие.

— На университетъ въ Лейпцигъ прѣподава проф. Лескинъ въ год. 1894/5: Грамматика на старобългарскій езикъ. Четътъ се старобългарски и литавски тексти.

— У српској скупштини дођиће на дневен ред нова законска основа о народним и средњим школама.

Zjedinjenje cerkvâ. Meseca oktobra sta bila v Rimu melhitski patriarh Jusef

in sirsko-katoliški patriarh Behnam Benni, da prisostvujeta konferenciji pod predstvom papeža Leva XIII., katere je bil sklical sv. Oče v ta namen, da bi se odcepljene vstočne cerkve zjedinite s katoliško. O dotičnej apost. konstituciji prihodnjič.

Zagrebačka nadbiskupija dobila je netom nakon više od trogodišnje sedisvakancije svojega nadpastira u osobi presvj. gosp. dra. Jurja Posilevića. Isti je još kao biskup seajski izdao pastirski list glede misala, odobrenog od sv. Oca u staroslovenskom jeziku (glagolitići). Taj je list pisan simpatično za sve južne Slavene.

Promotio sub auspiciis regis bit će odsele i na hrvatskom sveučilištu Franje

Josipa I. u Zagrebu, i to svake godine za jednoga slušatelja. Dotični mora da je škole, sve ispite i sve rigorozne s odlikom svršio, da mu se podijeli doktorat u prisuću vladinog izaslanika, koji će mu predati i dar Nj. Veličanstva, t. j. briljantan prsten.

Наука и художество. — Nauka in umetnost.

Наука и уметност. — Nauka i umjetnost.

— Г-нъ И. Н. Гюзелевъ, извъстения бълг. списатель, издаде една покана за книгата „Теория на доказателствата“, която ще да е единъ „опитъ за поставяние логиката на чисто реална основа.“ Въ своята покана той казва между прочемъ: „При анализирание основните истини на математиката азъ дойдохъ до единъ принцип, който отъ една страна изразява корението свойство на съзнанието — различаването, а отъ друга прѣдставя най здрава поржка за вѣрността на заключенията при процеса на мисленето. Тоя принципъ азъ наричамъ всеобща формула на мисленето. Азъ намѣрихъ, че както силлогизмътъ, мѣй сжщо и индукцията сж съществъ несъстоятелни, за да гарантиратъ вѣрността на умозаключението; а естествени слѣдствие отъ всичко това е, че логиката на Аристотели, както и индуктивната логика, трѣбва да се изоставятъ за винаги, като оживѣли вѣгътъ си, та да се пристъпи вече къмъ поставяние поменатата наука на здрави основи.“ Така говори г. Гюзелевъ. Сравнете съ това думитъ на филозофа Канта, че „логиката отъ вѣрмето на Аристотели не е бивало да направи ни една крачка напредъ, а надиръ не е могла да я направи.“ Когато ще разгледаме трудитъ на г. Гюзелева, който вѣрваме е наработилъ сериозно нѣщо, то ще можемъ да разберемъ, „какво бива и какво може“ логиката — споредъ неговото мнѣние.

Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, koju je smrću slavnoga Račkoga, koji je tomu zavodu bio od prvoga

početka pravi stožer, zadesio velik gubitak, lijepo obrađuje sve struke znanosti, iznašajući pred učeni svijet svoje radnje u Radu i inim publikacijama. Ona radi na kulturnom polju već 28 godina. Do konca god. 1893. akademija je izdala u svem 117 knjiga Rada, 20 knjiga Starih pisaca, 26 knjiga Starina, 25 knjiga Monumenta specantia historiam Slavorum meridionalium, 4 knjige Monumenta historico-juridica, 12 knjiga posebnih djela i 8 inih knjiga. Monumentalno će djelo biti akademijски Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika, od kojega su dosele izišla tri dijela do riječi «isprekrajati».

Hrvatski salon. U Zagrebu boravi sada veći broj hrvatskih umjetnika, koji dogotavljaju radnje, naručene od predstojnika bogoštovnog i nastavnog odjela dra. Izidora Kršnjavoga. — Sve su ove radnje sada dovršene, pa je slavni naš umjetnik Vlaho Bukovac ponukao svoje hrv. drugove, da su o Božiću svoje radnje zajednički izložili. Ta izložba nosi naslov «hrvatski salon».

Театръ и музика — Gledišče in glasba.

Поворинште и гласба. — Kazalište i glazba.

Hrvatsko kazalište pod novim svojim intendantom drom, Miletićem i u drami i u operi prekrasno napreduje. Za mjesec studeni bilo je najavljeno sedam noviteta. «Prodana nevjesta» pjevala se po više puta. U opće je repertoire biran, prikazivanje umjetnički dotjerano. Sve nas to napunjuje opravdanom nadom, da ćemo do skora moći dostojno unići u nove, gizdave dvorove Thalijine.

Dok ovo pišemo, slavi hrvatska umjetnica gja. Ružička-Strozzi kao gostinja «českoga divadla» u Pragu svojom dovršenom igrom prave trijumfe. Općinstvo je ushićeno a sve česke novine pune hvale i slave o našoj umjetnici.

Uprava je hrvatskoga kazališta raspisala, da podupre razvoj hrvatske dramske književnosti i umjetnosti dvije književne nagrade, i to: a) za ovcu tragediju ili dramu iz domaćega života 500 for. a. vr.;

b) за izvorna komediju ili pučku glumu iz modernoga života hrvatskoga (barem u tri čina) 300 for. — Nadalje izdavat će uprava kazališta pod uredništvom dramaturga N. Andrića teatralnu biblioteku u svescima.

Shod jugoslovenskih gledaliških igralcev. V Belemgradu se v merodajnih krogih razpravlja misel, da se kar prej mogoče skliče shod hrvatskih, slovenskih in srbskih gledaliških igralcev. Namen temu shodu bi bil, da se zboljša materialno stanje gledaliških igralcev in da se v to svrhu osnuje zveza. Shod bi se vršil v kakem hrvatskem mestu. To idejo je sprožil bivši član narodnega gledališča zagrebskega, sedanji artistski vodja Belgradskega narodnega gledališča g. Fijan. Za projekt se kaže povsod živo zanimanje.

Търговия, индустрия и съобщения. —
Трговина, обрtnия и промет. — Трговина,
обрт и промет. — Трговина, обрт и промјет.

— Вър. Варна иша да се отвори пръв идущата есен борса за зрънени храни. Зданието на борсата ще се построи за приблизително 24.000 лева.

— Желѣзница Солунъ-Витоля се е отворила пръв м. августъ.

— Српско министерство одобри правилник бурсе, који су направили и предложили београдски трговци.

Bosenske železnice. Glavna proga Brod-Sarajevo-Mostar-Metković je že davno gotova. Pred dvema letoma se je položila tudi proga Lazva-Travnik, a sedaj stavijo progo Travnik-Jajce in Travnik-Bugajno, katera bode skoro dodelana. Poprej je bilo določeno, da se bode zjediniła železnica Bugajno-Arzano preko dalmatinske meje z Spletom. Tako bi bilo zedinjeno bosensko središče z morjem. A v zadnjem času — kakor poročajo dunajski listi — odločeno je, da se ima ta proga zjediniti z železnico Banjaluka-Noví, ki pelje na Hrvatsko.

— **Železnico Ljubljana-Kamnik** prevzela je država v last.

Народно стопанство. — Narodno gospodarstvo. — Народна привреда. — Narodno gospodarstvo.

— Бюджетитъ на всичкитъ 22 окръжия въ България за пръв миналата година възлизатъ на 5,678.019 л. въ прихода и на 7.074.658 въ расхода, тъй щото се явява единъ общъ дефицитъ отъ 1,396.639 л.

— Единъ Бельгнецъ предложилъ на бълг. правителство, да му даде концесия за 20 години, да построи въ София захарна фабрика.

— **Južno-štajerska hranilnica v Celju** je imela leta 1893. skupnih denarnih prejemkov gld. 831.643.78, a skupnih stroškov 818.892.48; tedaj skupnega denarnega prometa gld. 1,650.536.26. Rezerva znaša gld. 19.724.07. V prvem polletju 1894. l. pa gld. 374.236.02 dohodkov in gld. 348.725.38 izdatkov, torej skupnega denarnega prometa gld. 722.961.40.

— **Hmelja se je letos v Savinjski dolini** (na južnem Štajerskem) obilo pridelalo. Cene pa nima visoke.

— **Vinska trgatve je bila v radgonskih in ljutomerskih gorinah** dosta dobra. Če tudi se ni mnogo pridelalo, a kapljica je izvrstna, ker je grozdje prav uzorelo.

Изложения и конгреси. — Razstave in kongresi. — Изложбе и конгреси. — Izložbe i kongresi.

— Изложение въ Българгдъ. — Српското книжовно дружество е решило, да организува въ Българгдъ пръв мѣсець май 1895 едно изложение за изящнитъ искусства, което ще обема двѣ отдѣления: 1) главнитъ произведения на живописа и ваинието отъ срѣдата на XVIII вѣкъ до наше врѣме и 2) настоящитъ произведения на югославянскитъ живописци и ваятели изобщо.

— **Prvi međunarodni kongres kršćanskih arheologa** bijaše obdržavan 20—22 kolovoza pr. god. u Splitu-Solinu.

— **Narodopisna razstava československa v Pragi** se bode vršila to leto.

Podala bode verno sliko življenja in stanja českega naroda na koncu devetnajstega stoletja, njegovega življenja in dela, kakor tudi kulturno-zgodovinskega razvitka. Jedro razstave, to je narodopisna skupina, bode imela 15 oddelkov. Druga skupina bode obsežala kolektivne izložbe, urejene po posamičnih mestih in okrajih. Tretja skupina obsega kulturno-zgodovinske dodatke in bode imela 19 raznih oddelkov. Četrta skupina bode obsežala novi domači obrti z narodnimi motivi in zasebna podvzetja.

— **V Benetkah se bode odprla prva** mednarodna umetniška izložba dne 22. aprila ter bo trajala do 22. oktobra t. l.

— **Za poročilo za XI. mejnarodni kongres za varstvo živali** v Bernu, katero sestavlja g. konzul Dragotin Čech v Zagrebu, poslala sta slovenska učitelja g. Fran Vabič in g. Anton Porekar spise, iz katerih je vidno, da stoje Slovenci glede varstva živali kulturno najvišje mej južnimi Slavjani.

Zdravoslovie in lѣkoviti mѣsta. — Zdravoslovje in letovišča. — Zdravoslovje i kupelji.

— Червенъ пиперъ като средство противъ ревматизма и невралгии употребява единъ Английскій лѣкаръ вече 20 год. съ добръ успѣхъ.

— Брестовачку бању у Србији је посетило ове сезоне 492 госта. Сезона је трајала од 1 јуна па до 15 августа.

— **V Postojni je bilo v minulem** poletju 9342 tujcev in turistov, ki so tam prenočevali. Za tujce se nahaja v Postojni v hotelih in gostilnah 160 postelj, v zasebnih hišah pa 79. Opis te svetovnoznane jame s slikami prinesemo v jednom prih. brojev.

— **Sedanji lastnik blejskega gradu** in blejskega jezera, g. Adolf Muhr namestila je svojo posest prodati. Znano je, kako splošno se je svoj čas obžalovalo, da ni dežela Kranjska kupila posestva. Sedaj je zopet prilika. Slovenski Bled, ta

«kinč nebeški», bodedo opisali ob priliki z ilustracijami.

Археология. — Starinoslovje. — Археология. — Archeologia.

— Прѣди единъ мѣсець е билъ намѣренъ въ околността на гр. Пловдивъ единъ твърдъ интересенъ еллияски надписъ съ слѣдното съдържанье: „Въ врѣмето на императора Тита Елия Адриана Антонина, когато въ Тракия е билъ императорскій намѣстникъ Юлий Комодъ — единъ чиновникъ (на име Флавий Скелетосъ) опрѣдѣлялъ границитѣ на Родопската областъ. — Управителтъ Ю. Комодъ е идентичний съ С. Julius Commodus Orfitianus, римскій управителъ на провинцията Pannonia inferior.

— **Hrvatski narodni arheološki muzej** obogatio se nastojanjem predstojnika dra. Izidora Kršnjavoga vrlo rijetkom i bogatom stečevinom. Nabavljena je name zbirka antiknih skulptura i vaza poznatoga ljubitelja starina grofa Nugenta.

— **Dragoceno starinsko sliko, portret** bana grofa Nikole Zrinskoga iz 17. stoljetja so našli v frančiškanskom samostanu v Čakovcu.

Статистика. — Statistika.

— **Statistika zadnje ljudske štetve** na Hrvatskem. Hrvatska šteje 2,201.927 prebivalcev, vštelo pa se je pri tem število 15,517 vojakov. Po narodnosti bilo je od civilnega prebivalstva 1,921.719 Hrvatov in Srbov (87.97%), 117.493 Nemcev, 68.794 Madjarov, 27.521 Čehov, 20.987 Slovencev, 13.614 Slovakov, 3609 Malorusov in 12.676 prebivalcev drugih narodnostij. Židov je po zadnji štetvi na Hrvatskem 17.261.

— **Šole v Avstro-Ogrski.** V celokupni državi imamo 36.680 ljudskih šol, v katerih je 93.394 učiteljev in okoli 6 milijonov otrok. Učiteljišče je 147 s 1713 učitelji in 14.000 gojenci. Gimnazij in realk je 446; na njih poučuje 6113 profesorjev, učencev je nad 60.000. Vseučilišče je 11:

на Дунају, в Праги (двое; немско и чешко), в Пешти, в Градцу, Лвову, Краковем, Иномосту, Колошу, Загребу и Черновцих. На тѣхъ всеучилищѣхъ предава 1190 професорѣвъ, слушателѣвъ па је вписанихъ 19.000 — Техничкихъ шолъ је 7: на Дунају, в Пешти, 2 в Праги (чешка и немшка), в Брну, Градцу и Лвову з 264 професорѣвъ и 3000 ученици. Другихъ трговскихъ, гоздарскихъ, поморскихъ и обртнихъ шолъ је 1526 з 8193 учители и 147.000 ученици.

Югославянска библиографија. — Југославјанска библиографија. — Југословенска библиографија. — Југославенска библиографија.

— Етика или правоучение. Съставилъ Антоанъ Безеншекъ. (Собетноно падање на съчинители). Пловдивъ. Дружественна печатница „Съгласие“. Стр. VIII + 138, 8°, цѣна 2 лева.

— Пъленъ френско-български рѣчникъ, съставилъ Н. Марковъ. Пловдивъ 1894. 1108 стр. Цѣна 10 л.

— Студия над история на језика на българскиго. од проф. Д. Ант. Калина (в справкахъ језикослов. одбора полске академје в Лвову).

— Книже дружбе св. Мохорја за 1. 1894.: 1. Коледар дружбе св. Мохорја за навадно лето 1895. — 2. Згодбе св. писма, Словенцемъ приредилъ и разложио др. Франчишекъ Лампѣ. 1. snopič. Str. 96. — 3. Slovenske Večernice, 48. zvezek. Str. 143. — 4. Umna živinoreja. Popisal Franjo Dular, I. knjiga. Str. 204. — 5. Naše škodljive rastline v podobi in besedi. Opisal Martin Ci-

lenšek. III. snopič. Str. 159. — 6. Krščansko devišstvo. Spisal Anton Martin Slomšek. Str. 393. — Vsaka knjiga је тискана в 70.000 изтисихъ.

— Wolfovega slovensko-nemškega slovarja је изшелъ петнајти сеѣштек, ки принаша словарско градиво од беседе преденце до пригagati.

— Glasbena Matica је издала за лето 1894: P. Hugolin Sattnerja Sedem мошкихъ зборовъ и Försterja «Ljubica» меѣанъ збор.

— Izvestja muzejskega društva за Kranjsko. Urejuje Anton Koblar. Сеѣштек 5: Rutar, «Grobišče pri Sv. Luciji blizu Tolmina». Dr. Kos, «Regesti k domači zgodovini». «Poročilo o zmagi pri Sisku l. 1593.», приобѣилъ Janko Barle.

— Jugoslavenska akademija u Zagrebu издала је 26. svezak «historijskih monumenta» («Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium»), u kojem се налази важанъ изворъ за старију хрватску повјест — Tome arcidjakona «Historia Salonitana». Izdanje је приредио непрежаљени др. Franjo Rački, koji се је проучавањемъ Tome arcidjakona бавио веѣ од младихъ дана.

Уза то је изишао 117. и 118. «Râd». U prvom је уз ѣтири математичке радње штампана и занимљива расправа predsjednika Josipa Torbara «O instinktu». U drugom налазимо три језикословне и једну литерарно-историјску радњу. U 118. «Râdu» свршио је Slovenac akademik prof. Matija Valjavec svoju opsežnu i temeljitu радњу «Prinos k naglasu v novoj slovenščini». «Râd» 117. стоји 75 novč., 118. for. 1.50.

Разни. Raznoterosti. Смесице. Razno.

Лични извѣстия. — Osobne vesti. — Личне вести. — Osobne viesti.

— За градекии кметъ въ Пловдивъ е избранъ г. Юруковъ.

— Главнии инспекторъ въ министерството на Нар. Просвѣщение г. Д-ръ. Шишмановъ е назначенъ за прѣ-

подаватель на всеобщита литературна история при висшето училище въ София.

— Crnogorski knez Nikola I. podielio је професору на загребачкомъ всеучилишту gosp. Spiridionu Brusini komanderski križ Danilovoga reda.

— Profesor klasične grčke filologije на загребачкомъ всеучилишту, g. Franjo Pe-

трачић, hrvatski pisac, je umirovljen. Na njegovo mjesto stupa Slovenac g. Avgust Musić, profesor zagrebačke gimnazije.

— **Veledušni meceni jugoslavljanski** biskup Strossmayer poslal je upravi «Jugoslavenske akademije znanosti in umetnosti» v Zagrebu darilo 2500 gld. in sicer 1000 gld. kot prispevek za spomenik dr. Franu Račkemu, 1000 gld. za zgradbo arkade omenjenemu pokojnemu učenjaku in 500 gld. kot prispevek v pokritje pogrebnihih stroškov.

— **Predsednik „Južno-štajerske hranilnice v Celju“** državni poslanec g. M. Vošnjak je odstopil, a na mestu njega je bil izvoljen g. dr. Juro Hrašovec.

— **Županom stolnega mesta Ljubljane** je spet izvoljen dosedanji župan g. Peter Grasselli. Podžupanom pa g. dr. Karol vitez Bleiweis. Poprejšnji podžupan, g. Vaso Petričić, je to čast odklonil.

Праздници. — Празници. — Празници.
— Празници.

— На 10 юлий се отпразднува въ София 50-годишнината на българската журналистика. За нея говоримъ въ първата статия на днешния брой.

— **F. Kuhač, znameniti stručnjak u glazbi** u opće, napose u slavenskoj, slavio je nedavno u Zagrebu 60 godišnjicu svoga života.

— Пренос Вукових костију из Беча у Београд биће можда на пролеће свршен чин. По академијиној представци, министар је просвете већ наредно одобрење министарскога савета, да се на овај циљ изда из државне благајнице потребна сума новаца, којом ће се подмирити и академијини трошкови око израде једнога надгробног спомена у београдској саборној цркви.

— **Črnogorski knez Nikola I.** je 7. t. m. stopil v 54. leto svojega znamenitega življenja. „Gl. Črnogorca“ se s hvaležnostjo spominja njegovih velikih zaslug za Črnogorco in Srbstvo v obče. On že 30 let

srečno deluje kot modri vladar in državnik in kot književnik.

— **100letnica Šafařikova bode l. 1895** Šafařik je bil 14 let profesor srbske velike gimnazije v Novem Sadu, in on je prvi začel poučevati Srbstvo, pokladati temelj filologiji in kulturni historiji srbski. Kot tak zaslužil je, da Srbi zajedno z drugimi južnimi Slavjani proslavljajo njegovo stoletnico.

— **Slavnost v spomin pokojnega Andreja Einspielerja**, voditelja koroških Slovencev, in prezasluznega slovenskega škofa Slomškega vršila se je v Celovcu meseca oktobra na prav sijajen način.

— **Vsi slovenski in hrvatski listi** so se jako simpatično spominjali petdesetletnega rojstvenega dne dičnega pesnika, Simona Gregorčiča, katera se je praznovala m. novembra. V prih. šte. nam jo opiše slovenski pisatelj, ki se je udeležil te slavnosti.

— „**Slovenija**“, dijaško društvo na Dunaju je praznovalo je m. maja svojo 25 letnico.

Дружественни извѣстия. — Друштвене novine. — Друштвене вести. — Друштvene viesti.

— Българското нароодообразователно дружество въ София. — Прѣз истеклата година сж се държали въ дружественния салонъ седемъ общедостъпни сказки. Дружественната библиотека има 480 ека. книги — малки популярни книжки. Въ ней сж се получавали 15 списания и вѣстници. Читалището на дружеството е посѣтено отъ 1540 читатели, — ученици, работници и писари. Вечерни училища сж се отваряли на три мѣста въ столицата. Първитъ три книжки, издани на дружеството сж се прѣнѣжли съ една голѣма бързина въ 15,000 екземпляри. Издадени сж били мин. год.: 1) „Грамада“, 2) „Небето и земята“, 3) „Небило магия“ и „Огнище безъ огня“, 4) „Х. Димитръ и Ст. Караджа“, 5) „Ратай“.

Има при туй и готови книги за 3.000 лева. Приходът на дружеството е 4014 л. Расходът 3618 л.

— Дружеството „Св. Кирилъ и Методий“ е имало главно годишно събрание на 10 май въ София, дѣто се е разгледала двѣгодишната дѣятелност на дружеството отъ 10-й май 1892 г. до 10-й май 1894. Извършенитѣ и раздадени помощи отъ това дружество за черкви и училища възлизатъ приблизително на 2.800 лири турски. Въ друж. каса остава налична сума отъ 38.503 лева.

— На университета въ Лована (въ Швейцария) студентитѣ отъ балкански плѣмена съставили едно дружество подъ название „Балканъ“. То си има за цѣль, да дѣйствува да се намиратъ и сближаватъ балканскитѣ народности. За сега има членове Българи, Гърци и Ромѣни. Сърби нѣма на този университетъ.

— Hrvatska Matica imela je prošle godine 10.006 članova (za 889 više nego godine 1892). U svem izdala je «Matica» prošle godine 11 knjiga u 10.000 primjeka (za jednu tisuću više nego god. 1892). Sav taj književni dar bijaše prije među članove raspačan, nego se je stao dijeliti. Svaki član plaćuje na god. 3 for. Imetak «Maticе» sačinjava: a) kuća, koja je procijenjena na 90.000 for., b) sveukupni glavnički imetak 61.649 for. 58 nč. Ukupno 151.649 for. 58 nč.

— Hrvatski pedagoški književni zbor u Zagrebu izdao je za god. 1893 ove knjige: «Lijepa naša domovina», zemljepisne slike od Drag. Hirca, Rukovodj za estetička štiva u pučkoj školi od Milana Kobalija. Pedagogija IV. dio, povijest pedagogije od Stjepana Basarička I taj je zbor vrijedan svake preporuke.

— Pjevačko društvo „Kolo“ u Zagrebu broji 939 članova, među njima 130 pjevača i 30 tamburaša.

— Društvo sv. Jeronima, koje je namijenjeno pučkoj prosvijeti u Hrvatskoj, izdalo je za god. 1893, u svem 79.000 ko-

mada knjiga, za 8.500 više nego godine 1892. Broji 11.416 članova.

— Hrvatsko pjevačko društvo u Sarajevu. Bosanska vlada je potvrdila pravila pjevačkoga društva «Trebević».

— U Sofiji se je otvorila prošle godine «Hrvatska zadruga». Predsjednik: g. prof. Jurinić.

— „Matica slovenska“ stalno napreduje, število društvenikov raste od leta do leta, ter se je v pretečenem letu zopet povisalo za 160 društvenikov. Tudi novčini stan «Maticе» je ugoden; premoženje naraslo je za 1137 gld., ter znaša sedaj že 57.000 gld. Za izdajo knjig ima društvo letos 6000 gld. na razpolaganje. V zalogi ima «Matica» Šumanovo «Slovnico»; Erjavčev «Prirodopis živalstva» in «Somatologijo», dr. Kosovo «Vzgojeslovje» in Bezenškovo «Stenografijo». Prošnja do ministerstva, da se zadnji dve knjigi potrdita kot šolski knjigi, je rešena ugodno.

— Družba sv. Mohorja v Celovcu šteje 65.952 članov. Vsak dobi šestero knjig, katere so izbrojene v književnem pregledu; torej se je tiskala vsaka knjiga v 70.000 iztisih. Gotovo ogromno število za tako mali narod, kakor je slovenski. Prav dobro piše «Slovenec» o tem društvu: «Neznatnega naroda mogočna hči je Mohorjeva družba in njene vrstnice, hčere drugih, milijone in milijone broječih narodov so v primeri ž njo pritlikovke!» Društvo si je postavilo lani svoje lastno krasno poslopje «Dom družbe sv. Mohorja» v Celovcu. Glavnice ima nad 24.000 gld. Poslalo je doslej na stotisoče iztisov poučnih, lepih in koristnih knjig med slovenski narod.

— Družba sv. Cirila in Metoda je imela leta 1893. dohodkov 17.859 gld., stroškov pa 16.324 gld. Prebitek znaša torej 1535 gld.

— Občni zbor «Pisateljskega podp. društva» bil je dne 30. aprila l. l. v Ljubljani. Predsednik dr. Vošnjak pozdravil je prisotne in se spominjal v minulem letu umrlih slov. pisateljev Frana Gestrina, Ivana Tomšiča in J. Freuensfelda. Društveno

imetje znaša 857 gld. Članov šteje društvo 75. Za Prešernov spomenik se je nabralo do 1. januarja 1894 z obrestmi vred 1043 gld. 84 nvč. Z vzklikom se je volil zopet stari odbor, namreč: predsednikom g. dr. J. Vošnjak, v odbor pa gg. Funtek, prof. Levec, prof. Orožen, prof. R. Perušek, prof. S. Rutar in A. Trstenjak.

— **Podporno društvo za slovenske** visokošolce na Dunaju imelo je v preteklem šolskem letu vseh dohodkov gld. 1109.44, a stroškov gld. 833.98. Osnovna glavnica znaša gld. 4244.98. Podpiralo je 31 dijakov v 165 slučajih.

— „**Radogoevih**“ ustanov za to šolsko leto se je določilo pet po 200 gld., dve pa po 100 gld.

Нешастни случаи. — Несреčni slučaji.

Несрећни случаи. — Несретни slučajevi.

— Загубитъ на движимитъ имуществъ, които Котеленскитъ граждани прѣтърпели отъ набухналия на 15-й юлий 1894 год. пожаръ въ гр. Котелъ, се прѣцѣняватъ въ приблизителна стойностъ на 11,468,300 лева. Изгорели вѣсико 1350 кѣщи.

— Голубачке мухе учиниле су прошле године велику штету у Торонталеском округу (у Банату).

Умрѣли. — Umrli. — Умрли. — Umrli.

— † Рубинцевъ, славиний руский коммюнистъ, умрѣ на 8 ноември въ Петерхофъ.

— † Цани Гинчевъ, български еписател и заслуженъ учителъ, умрѣ въ София на 26 юний на 61. год. възрастъ.

— † У Осеку је умро Франа Ванчек, гимназијски управитељ у миру и писац „Историје војничке крајине“ у 85 год.

— † **Stjepan Buzolić. U Zadru umro** је 10. lipnja pr. g. naglom smrću zasluženi hrvatski pjesnik i čelik-značaj, don Stjepan Buzolić, koji је sav svoj život

posvetio svomu hrvatskomu narodu. Od godine 1866. bijaše Buzolić učiteljem i ravnateljem u učiteljskoj školi u Arbanasima, gdje је narodu odgojio lijep broj čestitih pučkih učitelja.

(Ne mogu a da ne iznesem ovdje sliku, koju јур 14 godina sveudioj živu nosim u duši. Kad је оно god. 1880. u јесeni dala «Matica Hrvatska» divnom narodnom svečanosti u Vrazovu domu u Cerovu u donjoj Štajerskoj otkriti spomen-ploču svoјemu prvomu tajniku Stanku Vrazu, tad sam prvi put vidio Buzolića. Ko је tom zgodom vidio, kojim се zanosom i oduševljenjem — pošto су се lično upoznali — zagriše i izljubiše svećenici božji i narodni: Slovenac Božidar Raić i Hrvat Stjepan Buzolić, taj је vidio ilirsku ideју in effigie.)

— † **Vladislav Vezić sin kršne Dalmacije** umro је 16. kolovoza pr. g. u Vараžдинu, gdje је proživio lijepi niz godina kao јавni bilježnik i odvjetnik. U zanosno ilirsko doba stupio је i Vezić u kolo onih plemenitih odabranika, koji су се okupljali pod Gajevu zastavu. Pa kao što је malo ne svaki rodoljub — Ilirac u onoj perijodi pjesnikovao, tako је i Vezić vještom rukom posegnuo medju strune svoje pjesničke lire. Krasni spјev «Nikola Zrinjski», taj hrv. Leonida, јest njegovo najglavnije djelo. Pod perom imao је «Milovanku».

— † **Dvorni svetnik in bivši vseučilišćni prof. dr. Josip vitez Zhishman**, umrl је 4. septembra 1894 na Dunaju. Poroјnik је bil Slovenec, poroјen leta 1820. v Ljubljani.

— † **Franc Kosar, kanonik, infuliran** dekan mariborski itd., prominul је 10. јunija v lki. Poroјen је bil dne 10. sept. 1823 v Braslovčah in v mašnika posvećen dne 15. septembra 1846. Kot slovenski pisatelj si је pridobil znatnih zaslug.

— † **Ivan Tomšić, јeden najboljih slovenskih učiteljev**, urednik izvrsnеga mladinskеga lista «Vrteca» umrl је 17. aprila v Ljubljani. Uredoval је vestno list 24 let ter spisal mnogo dobrih šolskih knjig. Star је bil 56 let.